

Bryssel den 24.10.2019
COM(2019) 800 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om resultatet av utvärderingen av relevansen hos de uppgifter som anges i artikel 31.4 och som får unionsfinansiering i enlighet med artikel 34.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG

1. Inledning

Genom förordningen om byggprodukter¹ (nedan kallad *byggproduktförordningen*) regleras den inre marknaden för byggprodukter. Syftet är att skapa fri rörlighet i den mening som avses i artikel 8.4 i förordningen om byggprodukter. Byggproduktförordningen har varit tillämplig fullt ut sedan juli 2013.

I denna rapport granskas hur Europeiska organisationen för tekniskt godkännande (nedan kallad EOTA) har utfört de uppgifter som den har tagit emot EU-bidrag för. I detta ingår att bedöma dessa uppgifters relevans, ändamålsenlighet, effektivitet, samstämmighet och mervärde för EU.

Enligt artikel 34.2 i byggproduktförordningen ska kommissionen utvärdera huruvida de uppgifter som avses i artikel 31.4 som unionen finansierar är relevanta med hänsyn till kraven i unionens politik och lagstiftning och informera Europaparlamentet och rådet om resultaten av denna utvärdering. Detta är de uppgifter som har ålagts EOTA, som är de tekniska bedömningsorganens organisation.

Underlaget för denna rapport kommer från följande två huvudsakliga källor:

- 1) Uppgifter som lämnas av EOTA och
- 2) en extern studie med titeln *Supporting study for the evaluation of the relevance of EOTA tasks* (nedan kallad *studien*) som färdigställdes i december 2016².

Uppgifterna från EOTA lämnades in i början av 2019 och omfattade kvantitativa och statistiska uppgifter för perioden 2014–2018.

Studien omfattade perioden mellan april 2011 och utgången av 2015. Där analyserades den tillgängliga informationen tillsammans med ytterligare uppgifter som samlades in från de viktigaste aktörer och berörda parter som deltar i det system som inrättas genom byggproduktförordningen.³ I studien framhålls ett antal problem, bl.a. i) den förhållandevis korta tillämpningsperioden för förordningen (som främst ägnats åt den nödvändiga omställningsprocessen för de viktigaste berörda parterna), ii) den begränsade enhetligheten och jämförbarheten hos uppgifterna och iii) den begränsade representativiteten i samrådet med aktörer och berörda parter (till följd av ojämnt deltagande). Med hänsyn till dessa eventuella svagheter gick det ändå att göra en preliminär bedömning med hjälp av studien.

2. Bakgrund

2.1. EOTA:s roll

EOTA är den organisation för teknisk bedömning som har inrättats av de tekniska bedömningsorganen i enlighet med artikel 31.1 i byggproduktförordningen.

EOTA fick en viktig funktion i övergången från det tidigare systemet för produktgodkännande inom ramen för direktivet om byggprodukter (nedan kallat *byggproduktdirektivet*)⁴ till det nya systemet för bedömning av prestanda enligt byggproduktförordningen.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG, EUT L 88, 4.4.2011, s. 5.

² Studie utförd av BRE, ECORYS och Vito, finns på <https://bookshop.europa.eu/en/supporting-study-for-the-evaluation-of-the-relevance-of-eota-tasks-pbET0115714/>.

³ Intervjuer med 11 företrädare, 26 tekniska bedömningsorgan och 45 företag (däribland 29 små och medelstora företag) och en valideringsworkshop med tillverkare, sammanslutningar för tillverkare, tekniska bedömningsorgan, medlemsstater och EOTA som hölls i oktober 2016.

⁴ Rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter, EGT L 40, 11.2.1989, s. 12.

EOTA ger tillverkare en alternativ metod för att få CE-märkning av byggprodukter som inte omfattas, eller inte helt och hållet omfattas, av harmoniserade europeiska standarder som utvecklas av Europeiska standardiseringskommittén (CEN). För sådana byggprodukter kan tillverkarna begära en europeisk teknisk bedömning som kommer att ligga till grund för utfärdande av en prestandadeklaration och anbringande av CE-märkningen i enlighet med artikel 21.1 i byggproduktförordningen. Denna metod väntades också förenkla och skynda på införandet av innovativa produkter på marknaden.

Europeiska tekniska bedömningar utarbetas av tekniska bedömningsorgan på grundval av de europeiska bedömningsdokument som upprättas av EOTA i enlighet med artikel 19 i byggproduktförordningen och de förfaranden som anges i bilaga II till den förordningen.

2.2. EOTA:s syfte och uppgifter

I enlighet med artikel 31 är EOTA:s syfte att samordna de tekniska bedömningsorganen.

I artikel 31.4 anges att EOTA ska utföra åtminstone följande uppgifter:

- a) *Organisera samordningen av de tekniska bedömningsorganen och, vid behov, säkerställa samarbete och samråd med övriga berörda parter.*
- b) *Säkerställa att exempel på bästa praxis utbyts mellan de tekniska bedömningsorganen för att därigenom öka effektiviteten och bistå industrin med bättre tjänster.*
- c) *Samordna tillämpningen av de förfaranden som anges i artikel 21 och i bilaga II samt tillhandahålla det stöd som behövs för detta ändamål.*
- d) *Utarbeta och anta europeiska bedömningsdokument.*
- e) *Underrätta kommissionen om varje fråga som rör utarbetandet av de europeiska bedömningsdokumenten och om alla aspekter av tolkningen av förfarandena i artikel 21 och i bilaga II samt föreslå förbättringar till kommissionen utifrån de erfarenheter som gjorts.*
- f) *Meddela alla iakttagelser beträffande ett tekniskt bedömningsorgan som inte fullgör sina uppgifter i enlighet med förfarandena i artikel 21 och i bilaga II till kommissionen och den medlemsstat som utsett det tekniska bedömningsorganet.*
- g) *Säkerställa att antagna europeiska bedömningsdokument och hänvisningar till europeiska tekniska bedömningar hålls allmänt tillgängliga.*

EOTA:s kärnverksamhet består av de uppgifter som anges i c och d, eftersom de är direkt relaterade till utvecklingen av europeiska bedömningsdokument. Uppgifterna a och b kan betraktas som stöduppgifter som har stor betydelse för processen och produkternas kvalitet. Slutligen kan uppgifterna e, f och g betraktas som övervakningsuppgifter.

Enligt artikel 20.1 i byggproduktförordningen ska förfarandet för att utarbeta och anta europeiska bedömningsdokument (dvs. uppgift d)

- a) *medge insyn för den berörda tillverkaren,*
- b) *fastställa lämpliga obligatoriska tidsgränser för att undvika omotiverade dröjsmål,*
- c) *vederbörligen beakta skyddet av affärshemligheter och konfidentialitet,*
- d) *medge att kommissionen kan delta på lämpligt sätt,*
- e) *vara kostnadseffektivt för tillverkaren,*
- f) *säkerställa tillräckligt samarbete och samordning mellan de tekniska bedömningsorgan som utsetts för produkten i fråga.*

Insyn, konfidentialitet, kostnadseffektivitet och punktlighet anges också som viktiga krav i skälen 19 och 23 i byggproduktförordningen, vilket speglas i det förfarande som anges i bilaga II, där kommissionens delaktighet också fastställs.

2.3. EOTA:s struktur

Som anges i artikel 31.2 är EOTA:s mål av allmänt europeiskt intresse. Organisationen omfattar 49 tekniska bedömningsorgan i 22 EU-medlemsstater (alla utom Bulgarien, Grekland, Lettland, Malta, Estland och Luxemburg), två EES- och Eftaländer (Norge och Schweiz) och Turkiet.⁵

EOTA-medlemmarna är offentliga myndigheter eller privata organ som har utsetts av de deltagande ländernas regering. Vissa medlemsstater har utsett endast ett tekniskt bedömningsorgan, andra fler än ett. I vissa medlemsstater ansvarar det utsedda tekniska bedömningsorganet för tekniska bedömningar och utveckling av europeiska bedömningsdokument inom alla produktområden, medan andra medlemsstater har utsett tekniska bedömningsorgan som är specialiserade på ett eller flera av de produktområden som anges i artikel 29.1 och bilaga IV till byggproduktförordningen.

Enligt sina stadgar består EOTA av

- en styrelse (sekretariatets personal samt sex företrädare för tekniska bedömningsorgan utsedda av generalförsamlingen),
- en generalförsamling (som består av alla medlemmar i EOTA och styrelsen), och
- ett tekniskt råd.

EOTA:s generalförsamling och styrelse ansvarar för utvecklingen av EOTA:s policy och strategi.

EOTA har också ett sekretariat⁶ och en rådgivande grupp för berörda parter⁷ som omfattar en företrädare för varje viktig part som företräder byggbranschens intressen och EOTA:s styrelse. Den rådgivande gruppen för berörda parter utformas och övervakas av EOTA:s styrelse och leds av EOTA:s ordförande.

2.4. Processen för att utarbeta europeiska bedömningsdokument

2.4.1. Förfarande som anges i bilaga II till byggproduktförordningen

En tillverkare av en byggprodukt som inte omfattas, eller inte fullt ut omfattas av en harmoniserad europeisk standard kan begära att en europeisk teknisk bedömning utfärdas för sina produkter. Då måste den vända sig till ett bedömningsorgan. Bedömningsorganet ska sedan i enlighet med artikel 21.1 i byggproduktförordningen avgöra om en viss produkt redan omfattas helt eller delvis av ett

---

⁵ Källa: Nando-databasen, den 31 december 2018. Förteckningen finns på http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm?fuseaction=directive.notifiedbody&dir_id=33.

⁶ Sekretariatet anställer fyra heltidsanställda ledamöter: generalsekreteraren, en projektledare, en teknisk assistent och en sekreterare.

⁷ Den rådgivande gruppen för berörda parter sammanträder en gång per år och vid andra tillfällen när så behövs, och lämnar rekommendationer till styrelsen om följande ämnen: EOTA:s roll i genomförandet av processer inom ramen för byggproduktförordningen, europeiska bedömningsdokument och europeiska tekniska bedömningar, kvalitetssystem och förfaranden som bidrar till större effektivitet och ger branschen bättre service, återkoppling på uppgifter som har utförts av tekniska bedömningsorgan, internationellt erkännande och erkännande av berörda parter, partnerskap med andra organisationer samt råd om juridisk bärkraft och ekonomisk stabilitet.

uropeiskt bedömningsdokument eller en harmoniserad europeisk standard och informera tillverkaren om resultatet. Om det finns ett europeiskt bedömningsdokument som helt och hållet omfattar produkten ska bedömningsorganet utfärda den europeiska tekniska bedömningen baserat på detta.

Om det krävs ett (nytt eller reviderat) europeiskt bedömningsdokument för att utfärda den europeiska tekniska bedömningen ska det tekniska bedömningsorgan som har tagit emot begäran (nedan kallat *det ansvariga tekniska bedömningsorganet*) informera EOTA, ingå ett avtal med tillverkaren och i detta avtal fastställa ett arbetsprogram för att utarbeta det europeiska bedömningsdokumentet (punkt 2 i bilaga II). Det europeiska bedömningsdokumentet ska täcka prestandaaspekterna av de väsentliga egenskaper som tillverkaren har för avsikt att ange.

Det nya eller reviderade europeiska bedömningsdokumentet utarbetas av en arbetsgrupp av tekniska bedömningsorgan i samarbete med tillverkaren och antas sedan av EOTA. Arbetsgruppen leds av det ansvariga tekniska bedömningsorganet och består av bedömningsorgan som har uttryckt intresse för att delta efter en inbjudan från EOTA.⁸ Europeiska kommissionen hålls informerad om utvecklingen av det europeiska bedömningsdokumentet som ska vara färdigställt inom nio månader från mottagandet av begäran om den europeiska tekniska bedömningen (punkterna 3 och 4 i bilaga II).

Efter att ha informerat tillverkaren och tagit hänsyn till dennes eventuella synpunkter antar EOTA formellt ett utkast till europeiskt bedömningsdokument och överlämnar det till kommissionen. Kommissionen ska lämna sina synpunkter på dokumentet inom 15 arbetsdagar. Därefter ska EOTA göra de ändringar som krävs i utkastet till europeiskt bedömningsdokument och översända det antagna bedömningsdokumentet till tillverkaren och till kommissionen (steg 7 i bilaga II). Då kan en europeisk teknisk bedömning utfärdas.

Så snart som det ansvariga tekniska bedömningsorganet har utfärdat den första europeiska tekniska bedömningen på grundval av det antagna europeiska bedömningsdokumentet, ska det europeiska bedömningsdokumentet, om så är lämpligt, justeras utifrån de erfarenheter som gjorts. Först därefter antar EOTA det slutliga europeiska bedömningsdokumentet och översänder en kopia av detta till kommissionen, åtföljd av en översättning av dess titel till alla officiella språk i unionen för offentliggörande av dess referens i *Europeiska unionens officiella tidning* (EUT) (steg 8 i bilaga II).

Den första europeiska tekniska bedömningen utfärdas, och en produkt kan erhålla en CE-märkning på grundval av denna tekniska bedömning i väntan på att det europeiska bedömningsdokumentet ska omnämnas i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2.4.2. Användning och omvandling av handlingar som utfärdats enligt byggproduktdirektivet

Innan byggproduktförordningen trädde i kraft utfärdades europeiska tekniska godkännanden i enlighet med byggproduktdirektivet.

Enligt byggproduktdirektivet (artikel 9) baserades europeiska tekniska godkännanden på riktlinjer för europeiskt tekniskt godkännande (nedan kallade *ETA-riktlinjer*) eller förfaranden för bedömning genom samsyn (nedan kallade *ETA-förfaranden*)⁹. De europeiska tekniska godkännandena hade en längsta giltighetstid på fem år¹⁰, vilket innebär att sådana dokument inte kunde fortsätta att användas (som grundval för att upprätta prestandadeklarationen) efter den 1 juli 2018.

Enda möjligheten att överföra ETA-förfarandena från byggproduktdirektivet till byggproduktförordningen var att utveckla europeiska bedömningsdokument som baserades på det tekniska innehållet i de gemensamma överenskommelserna, förutsatt att de var uppdaterade. Europeiska tekniska godkännanden som hade utfärdats på grundval av ETA-förfaranden måste ersättas

---

⁸ Detta är de *deltagande tekniska bedömningsorganen*.

⁹ ETA-förfarandena utvecklades inom EOTA i enlighet med byggproduktdirektivet för att skapa en tydlig grund för att utfärda europeiska tekniska godkännanden i de fall som föreskrivs i artikel 9.2 i byggproduktdirektivet där detta inte gick att göra med hjälp av riktlinjerna för europeiskt tekniskt godkännande.

¹⁰ I enlighet med artikel 8.4 i byggproduktdirektivet.

med europeiska tekniska bedömningar som baserades på ett europeiskt bedömningsdokument senast den 30 juni 2018.

När det gäller europeiska bedömningsdokument anges i artikel 66.3 att riktlinjer för europeiskt tekniskt godkännande får användas som europeiska bedömningsdokument, som grundval för att utfärda europeiska tekniska bedömningar i enlighet med byggproduktförordningen, förutsatt att de innehåller alla delar som krävs för bedömningsdokument i enlighet med artikel 24 i byggproduktförordningen och förutsatt att deras tekniska innehåll inte har blivit föråldrat under tiden. Till följd av utvecklingen av nya bedömningsmetoder och kriterier inom ramen för byggproduktförordningen har riktlinjer för europeiskt tekniskt godkännande blivit föråldrade och har gradvis omvandlats till europeiska bedömningsdokument. Fram till juni 2019 har tolv riktlinjer för europeiskt tekniskt godkännande (till samtliga delar) omvandlats och omnämns i *Europeiska unionens officiella tidning*, och fjorton riktlinjer håller på att omvandlas.

2.5. EOTA:s finansiering

Finansieringssystemet för EOTA och vilka uppgifter som ska finansieras fastställs i byggproduktförordningen.

I artikel 20.2 anges följande: ”De tekniska bedömningsorganen ska tillsammans med de tekniska bedömningsorganens organisation bära hela kostnaden för utarbetande och antagande av europeiska bedömningsdokument.” Enligt artikel 31.5 ska medlemsstaterna ”se till att de tekniska bedömningsorganen bidrar till de tekniska bedömningsorganens organisation med ekonomiska och personella resurser”.

Med hänsyn till EOTA:s roll i det harmoniserade systemet för byggprodukter anges emellertid i artikel 31.2 att EOTA ”ska anses vara en organisation som arbetar för mål av allmänt europeiskt intresse i den mening som avses i artikel 162 i kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 av den 23 december 2002 om genomförandebestämmelser för rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget”.

Därför kan de tekniska bedömningsorganens organisation ”beviljas unionsfinansiering för genomförandet av de uppgifter som avses i artikel 31.4” i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 32, 33, 34.1 och 35 i byggproduktförordningen.

Rent praktiskt innebär detta att de tekniska bedömningsorganen delar på finansieringen av EOTA med stöd från kommissionen och att tillverkarna inte ska bära några av kostnaderna för att utveckla och anta europeiska bedömningsdokument. Tillverkarna betalar dock avgifter till de tekniska bedömningsorganen för utfärdandet av europeiska tekniska bedömningar, och dessa avgifter varierar mellan de olika bedömningsorganen.

EOTA ger det ansvariga tekniska bedömningsorganet och de deltagande tekniska bedömningsorganen tillgång till finansiering av de europeiska bedömningsdokumenten.

3. De viktigaste resultaten

3.1. EOTA:s resultat

3.1.1. Verksamhet

EOTA:s verksamhet är indelad i fyra arbetspaket.

Arbetspaket 1 – sekretariatet. Detta paket medför de största kostnaderna i form av ersättning till anställda. Sekretariatet samordnar och ger det stöd som behövs för de förfaranden som anges i artikel 21 och i bilaga II till byggproduktförordningen.

Arbetspaket 2 är relaterat till möten med EOTA:s organ och arbetsgrupper.

Arbetspaket 3 är kärnverksamheten i form av utveckling av europeiska bedömningsdokument. Under de senaste tre åren har detta motsvarat 41 % av persondagarna.

Arbetspaket 4 handlar om stöd till experttjänster och andra typer av stödverksamhet. Det motsvarar en mycket liten andel av de sammanlagda persondagarna.

All denna verksamhet har medfinansierats genom EU-bidraget till EOTA.

Tabell 1 – EOTA:s budgeterade verksamhet per arbetspaket, i persondagar och som procentandel (2013–2018):

Budget i persondagar*	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arbetspaket 1 – Sekretariat	602 – 85 %	687 – 49 %	693 – 61 %	770 – 41 %	1 001 – 50 %	900 – 52 %
Arbetspaket 2 – Möten	51 – 7 %	89 – 6 %	160 – 14 %	153 – 8 %	197 – 10 %	242 – 14 %
Arbetspaket 3 – Utv. av EAD	51 – 7 %	614 – 44 %	239 – 21 %	912 – 49 %	784 – 40 %	602 – 34 %
Arbetspaket 4 – Stöd	0 – 0 %	0 – 0 %	42 – 4 %	41 – 2 %	0 – 0 %	0 – 0 %
Totalt	705	1 391	1 134	1 876	1 982	1 744

Källa: 2013–2018 bidragsöverenskommelser

* Persondagar justerade till en 12-månadersekvivalent för 2013 och 2014 för att möjliggöra jämförelse med efterföljande år.

3.1.2 Utveckling av europeiska bedömningsdokument

Per den 31 december 2018 hade EOTA antagit 324 europeiska bedömningsdokument.

Av dessa har 217 omnämnts i *Europeiska unionens officiella tidning*, och de återstående 107 är under behandling för att omnämnas.

Av de 217 omnämnda europeiska bedömningsdokumenten avser 20 ersatta europeiska bedömningsdokument (ersätter tidigare omnämnda europeiska bedömningsdokument). Det totala nettoantalet europeiska bedömningsdokument som anges i den sista publiceringsomgången i *Europeiska unionens officiella tidning* 2018 är därför 197. Under de senaste tre åren, då förfarandet kan anses tillämpas fullt ut, har i genomsnitt 61 europeiska bedömningsdokument per år omnämnts i EUT.

Tabell 2 – Antal europeiska bedömningsdokument (EAD) som har antagits och omnämnts, per år (2013–2018):

År	Antagna EAD	EAD omnämnda i EUT*	EAD omnämnda i EUT**
2014	24	0	0
2015	47	19	14
2016	107	65	53
2017	53	70	67
2018	93	63	63
Totalt	324	217	197
* inklusive ersatta europeiska bedömningsdokument			
** exklusive ersatta europeiska bedömningsdokument			

De omnämnda bedömningsdokumenten kan delas upp i två kategorier: bedömningsdokument som är ett resultat av omvandling av dokument baserade på byggproduktdirektivet (riktlinjer för europeiskt tekniskt godkännande eller förfaranden för bedömning genom samsyn¹¹) eller nya europeiska bedömningsdokument. De flesta av de omnämnda bedömningsdokumenten baseras på dokument som utvecklades under perioden för byggproduktdirektivet (57 %).

Tabell 3 – Typologi för omnämnda europeiska bedömningsdokument per år (2015–2018):

År	2015	2016	2017	2018	Totalt
EAD som baseras på ETA-riktlinjer	0	3	10	3	16
EAD som baseras på ETA-förfaranden	18	34	32	24	108
Nya EAD	1	28	28	36	93
Totalt	19	65	70	63	217

Merparten av de 93 nya bedömningsdokumenten avser inte nya produkter som förs ut på marknaden utan produkter som omfattas, men inte täcks fullständigt, av en befintlig standard eller ett befintligt europeiskt bedömningsdokument (ofta till följd av en omvandling av ett dokument som baserats på de tidigare riktlinjerna eller förfarandena). Dessa ”nya” bedömningsdokument omfattar endast en/två ytterligare väsentliga egenskaper eller hänvisar till en något större räckvidd eller ytterligare avsedda användningsområden¹² jämfört med de tidigare harmoniserade tekniska specifikationerna.

Bland de 107 europeiska bedömningsdokument som har antagits men inte omnämnts ingår

- bedömningsdokument som väntar på en reaktion från EOTA efter kommissionens synpunkter¹³

¹¹ De gemensamma överenskommelserna om godkännandeförfaranden var inte ett begrepp som angavs i byggproduktdirektivet utan utvecklades inom EOTA för att skapa en tydlig grund för att utfärda europeiska tekniska godkännanden i de fall som föreskrivs i artikel 9.2 i byggproduktdirektivet där detta inte gick att göra med hjälp av riktlinjerna för europeiskt tekniskt godkännande.

¹² Denna fråga behandlas närmare under punkten om relevans (se avsnitt 4.3).

¹³ I steg 7 c eller 8 i det förfarande som anges i bilaga II.

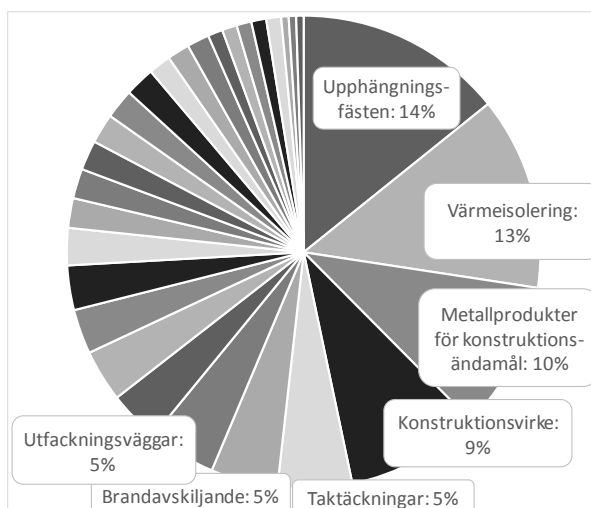
- bedömningsdokument som väntar på att omnämnas efter att ha slutligt antagits¹⁴, och
- bedömningsdokument som har avvisats av kommissionen för att de inte är förenliga med artikel 19.1.

Att justera dokumentet i enlighet med kommissionens synpunkter kan ta lång tid, varför många dokument inte är färdigställda. De europeiska bedömningsdokument som EOTA antar fortsätter att kräva en betydande mängd tekniska och juridiska synpunkter från kommissionen. Därför har antalet bedömningsdokument som har antagits av EOTA men som inte har omnämnts ökat.

Europeiska bedömningsdokument per produktområde:

De omnämnda europeiska bedömningsdokumenten omfattar inte samtliga 36 produktområden (som består av de 35 områden som anges i bilaga IV till byggproduktförordningen¹⁵ plus ett ytterligare ”övrigt” område som baseras på artikel 29.1), utan endast 28.

Diagram 1 – Omnämnda europeiska bedömningsdokument per huvudsakligt produktområde (mer än 5 % av alla bedömningsdokument):

Ungefär hälften av samtliga omnämnda bedömningsdokument har utarbetats inom endast fyra produktområden:

- 14,2 % om upphängningsfästen (område 33),
- 13,2 % om värmeisoleringsprodukter, sammansatta byggsatser/system för värmeisolering (område 4),
- 10,1 % metallprodukter för konstruktionsändamål med tillbehör (område 20), och
- 9,1 % om konstruktionsvirke/bärande element och tillbehör (område 13).

Inga europeiska bedömningsdokument har omnämnts inom följande områden: 10 (fasta brandsläckningssystem), 11 (sanitär utrustning), 24 (ballast), 25 (lim för byggnadsändamål), 27 (anordningar för uppvärmning av utrymmen), 30 (planglas, mönsterglas och glasblocksprodukter) och 31 (elledningar och kontroll- och kommunikationskablar).

¹⁴ I steg 8, där det ofta förefaller som om kommissionens synpunkter i steg 7 c inte har beaktats och det krävs en ytterligare bedömning.

¹⁵ De produktområden som anges i bilaga IV till byggproduktförordningen bifogas i bilagan.

Europeiska bedömningsdokument per ansvarigt tekniskt bedömningsorgan:

Tjugonio av 49 tekniska bedömningsorgan har utarbetat europeiska bedömningsdokument i rollen som ”ansvarigt tekniskt bedömningsorgan”. Tjugo tekniska bedömningsorgan har inte utarbetat några europeiska bedömningsdokument, och 23 har inte utarbetat några bedömningsdokument som har omnämnts i EUT.

Ett mycket litet antal tekniska bedömningsorgan utarbetar europeiska bedömningsdokument. Som framgår av tabellen nedan har två bedömningsorgan utarbetat ungefär 50 % av det totala antalet omnämnda bedömningsdokument. Dessa bedömningsorgan är DIBt¹⁶ (Tyskland), som har utarbetat 38 % av alla omnämnda bedömningsdokument och OIB¹⁷ (Österrike), som har utarbetat 13 % av dem.

Tabell 4 – Antal antagna och omnämnda europeiska bedömningsdokument (EAD), per ansvarigt tekniskt bedömningsorgan (TAB), 2013–2018
(exklusive bedömningsorgan som inte har utarbetat några bedömningsdokument):

Ansvarigt TAB	Land	Antagna EAD	Omnämnda EAD	Andel av omnämnda EAD
DIBt	Tyskland	107	83	38,2 %
OIB	Österrike	46	28	12,9 %
ETA-DK	Danmark	34	18	8,3 %
TSUS	Slovakien	12	11	5,1 %
TZUS	Tjeckien	13	10	4,6 %
ITeC	Spanien	14	10	4,6 %
Eurofins	Finland	10	8	3,7 %
RISE Certif.	Sverige	6	6	2,8 %
CSTB	Frankrike	10	5	2,3 %
BM Trada	Storbritannien	8	5	2,3 %
UBAtc	Belgien	13	4	1,8 %
BBA	Storbritannien	6	4	1,8 %
LNEC	Portugal	4	4	1,8 %
ITC	Italien	4	3	1,4 %
ITB	Polen	8	2	1,4 %
KIWA	Nederländerna	7	2	1,4 %
ZAG	Slovenien	3	2	1,4 %
CEREMA	Frankrike	2	2	1,4 %
IETcc	Spanien	2	2	1,4 %
SINTEF	Norge	2	2	1,4 %
SKG-IKOB	Nederländerna	2	1	0,5 %
TECNALIA	Spanien	2	1	0,5 %
ICECON	Rumänien	1	1	0,5 %
ICiMB	Polen	1	1	0,5 %

¹⁶ Deutsches Institut für Bautechnik.

¹⁷ Österreichisches Institut für Bautechnik.

ITECONS	Portugal	1	1	0,5 %
STC	Italien	1	1	0,5 %
FM App	Storbritannien	2	0	0,5 %
CPC	Turkiet	2	0	0,5 %
IBDIM	Polen	1	0	0,5 %
Totalt		324	217	

Sex tekniska bedömningsorgan har utarbetat 74 % av alla omnämnda europeiska bedömningsdokument, medan 23 bedömningsorgan har utarbetat återstående 26 %.

Tjugo tekniska bedömningsorgan (40 % av alla tekniska bedömningsorgan) har inte utarbetat några europeiska bedömningsdokument över huvud taget.

3.1.3. Utfärdande av europeiska tekniska bedömningar

Europeiska tekniska bedömningar utfärdas på tillverkares begäran på grundval av europeiska bedömningsdokument.

Tekniska bedömningsorgan utfärdade 6 240 europeiska tekniska bedömningar under perioden 2013–2018. Antalet utfärdade bedömningar har ökat varje år.

Tabell 5 – Antal europeiska tekniska bedömningar per år (2013–2018):

År	Utfärdade ETA
2013	23
2014	643
2015	926
2016	1 262
2017	1 576
2018	1 810
Totalt	6 240

I enlighet med byggproduktförordningen baseras europeiska tekniska bedömningar i princip på europeiska bedömningsdokument. Som förklaras i avsnitt 2.4.2 har europeiska tekniska bedömningar också utfärdats på grundval av riktlinjer för europeiskt tekniskt godkännande eller europeiska bedömningsdokument som baseras på en omvandling av sådana riktlinjer eller en omvandling av förfaranden för bedömning genom samsyn, för att säkerställa övergången från byggproduktdirektivet till byggproduktförordningen.

Tabell 6 – Antal europeiska tekniska bedömningar (ETA) per grunddokument (2013–2018):

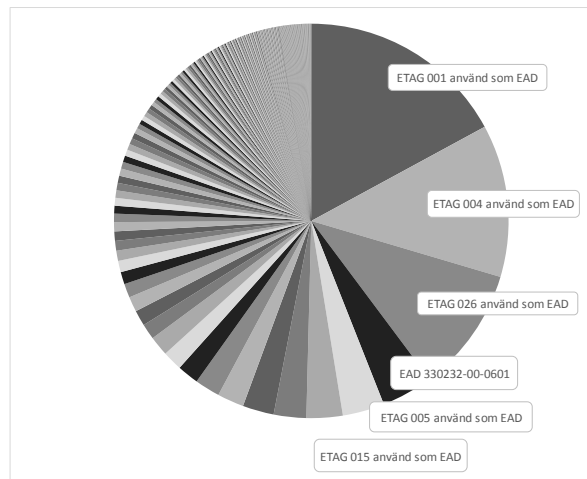
ETA baserade på	Antal	Andel av
-----------------	-------	----------

	utfärdade ETA	utfärdade ETA
ETA-riktlinjer eller EAD som omvandlar ETA-riktlinjer	4 873	78 %
EAD som omvandlar ETA-förfaranden	817	13 %
nya EAD	550	9 %
Totalt	6 240	100 %

Som framgår av tabellen ovan har 91 % av de utfärdade europeiska tekniska bedömningarna baserats på dokument vars innehåll härrör från perioden då byggproduktdirektivet var tillämpligt, och endast 9 % baseras på nya europeiska bedömningsdokument. En klar majoritet av de europeiska tekniska bedömningar som baseras på nya europeiska bedömningsdokument avser som sagt inte produkter som nyligen har släppts ut på marknaden utan gäller snarare mindre avvikelser från harmoniserade standarder (eller andra europeiska bedömningsdokument).

Tre dokument (ETAG 001 om fästdon av metall för infästning i betong, ETAG 004 om fasadsystem med puts på värmeisolering och ETAG 026 om genomföringstätningar) har utgjort grunden för mer än en tredjedel av alla europeiska tekniska bedömningar. Om vi lägger till EAD 330232 (som i sig är ett av de tre europeiska bedömningsdokument som omvandlar ETAG 001), ETAG 005 om byggsatser för täta taksikt som anbringas flytande och ETAG 015 om tredimensionella spikningsplåtar, täcker dessa sex dokument 50 % av de utfärdade europeiska tekniska bedömningarna.

Diagram 2 – Europeiska tekniska bedömningar (ETA) per grunddokument (2013–2018):

Med hänsyn till den stora spridningen av de produkter som omfattas av dessa sex dokument och deras stabilitet till följd av en kontinuerlig tillämpning sedan 1990-talet kunde kommissionen tillämpa artikel 19.1 i byggproduktförordningen som ger möjlighet att använda det europeiska bedömningsdokumentet som grund vid begäran om standardisering.

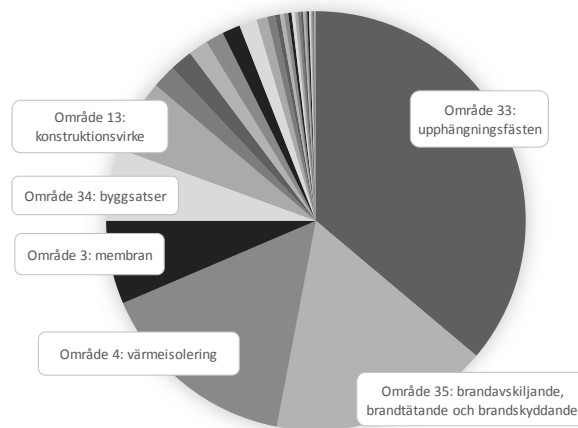
Europeiska tekniska bedömningar per produktområde:

Tillverkarnas intresse för europeiska tekniska bedömningar är inriktat på ett fåtal produktområden. Två tredjedelar av de 6 240 europeiska tekniska bedömningarna avser endast tre av de produktområden som anges i bilaga IV till byggproduktförordningen:

- område 33: upphängningsfästen (36 %),
- område 35: Brandavskiljande, brandtätande och brandskyddande produkter. Brandhämmande produkter(17 %). och
- område 4: värmeisoleringsprodukter, sammansatta byggsatser/system för värmeisolering (15 %).

Dessutom är mer än 85 % av de europeiska tekniska bedömningar som har utfärdats inom dessa tre produktområden baserade på ETA-riktlinjer eller EAD som omvandlar ETA-riktlinjer.

Diagram 3 – Europeiska tekniska bedömningar (ETA) per produktområde (2013–2018):

Om vi inkluderar område 3 (membran, inklusive membran som anbringas flytande och byggsatser), område 34 (byggsatser, byggenheter, prefabricerade element) och område 13 (konstruktionsvirke/bärande element och tillbehör) utgör de sex markerade områdena i tabellen ovan 86 % av de utfärdade europeiska tekniska bedömningarna. De övriga 30 områdena utgör endast 14 %.

Detta kan stärka argumentet för att eventuellt tillämpa artikel 19.4 i byggproduktförordningen och utarbeta en begäran om standardisering.

Inga europeiska tekniska bedömningar har utfärdats inom följande produktområden (och följaktligen har inga europeiska bedömningsdokument omnämnts i EUT): område 11 (sanitär utrustning), område 24 (ballast), område 27 (anordningar för uppvärmning av utrymmen) och område 31 (elledningar och kontroll- och kommunikationskablar).

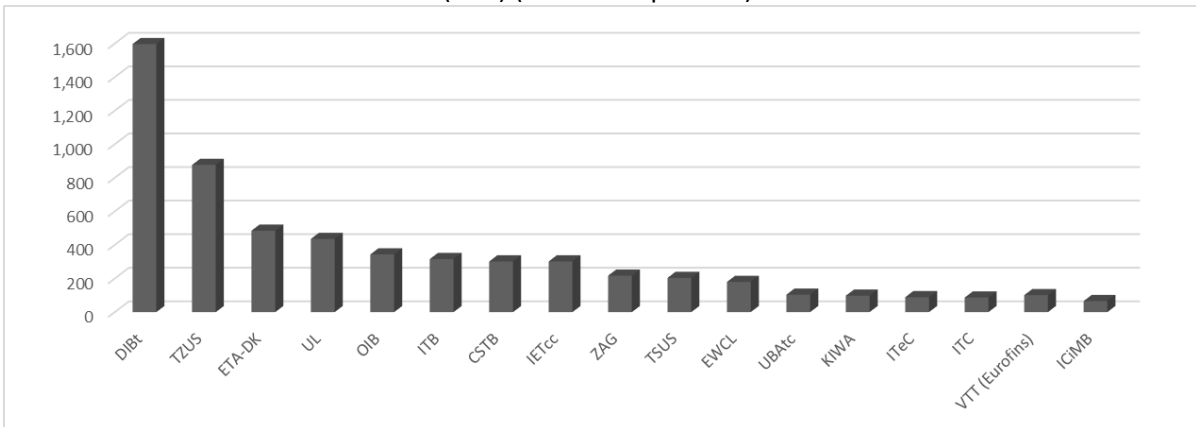
Europeiska tekniska bedömningar per land:

Från 2013 och framåt har tekniska bedömningsorgan i Tyskland utfärdat 26 % av de europeiska tekniska bedömningarna, bedömningsorgan i Tjeckien har utfärdat 14 % och bedömningsorgan i Storbritannien har utfärdat 12 %. Dessa tre länder har utfärdat hälften av alla europeiska tekniska bedömningar.

För Tyskland motsvarar detta verksamheten hos ett enda tekniskt bedömningsorgan (DIBt). För Tjeckien är det till största delen det största tekniska bedömningsorganet, TZUS¹⁸, som har stått för dessa bedömningar. I Storbritannien är däremot alla de åtta tekniska bedömningsorganen aktiva.

¹⁸ Technický a zkušební ústav stavební Praha.

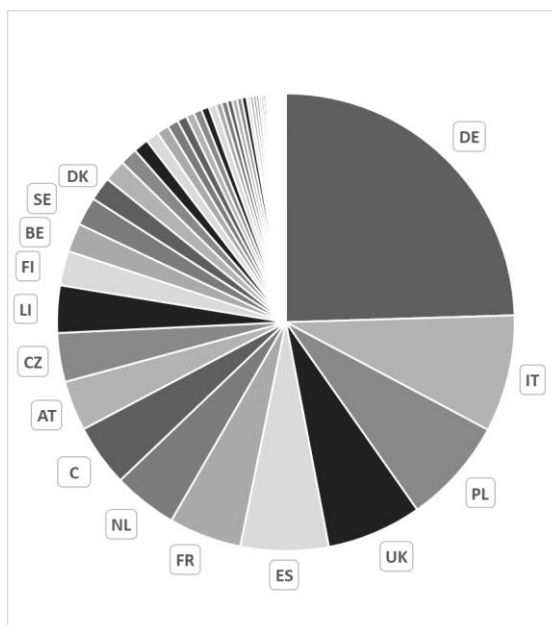
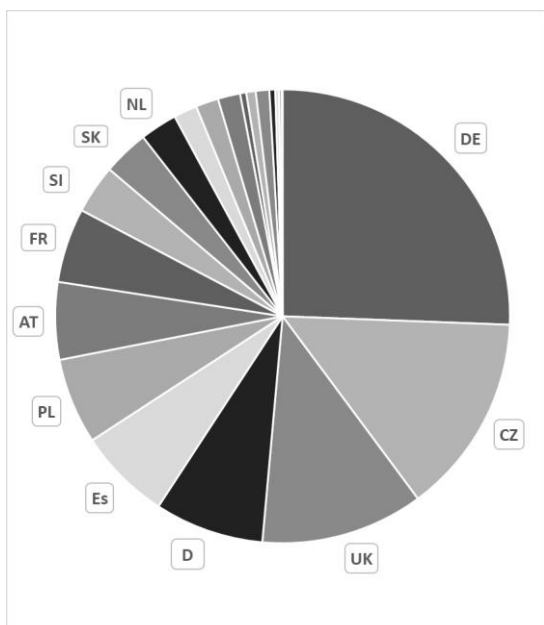
Diagram 4 – Antal utfärdade europeiska tekniska bedömningar (ETA) per tekniskt bedömningsorgan (TAB) (mer än 50 per TAB):

Tillverkare som innehar en europeisk teknisk bedömning kommer från 66 olika länder världen över. De flesta innehavarna från tredjeländer finns i Kanada (34), Indien (24), Taiwan (24), USA (21) och Förenade Arabemiraten (20). De övriga 29 tredjeländerna har färre än 15 europeiska tekniska bedömningar vardera.

Inom EU stämmer uppgifterna om landet för innehavaren av den europeiska tekniska bedömningen (tillverkaren) inte nödvändigtvis överens med det land som har utfärdat bedömningen (tekniskt bedömningsorgan). Tjeckiska företag innehar t.ex. 3 % av de europeiska tekniska bedömningarna, medan de tjeckiska tekniska bedömningsorganen har utfärdat 14 % av de europeiska tekniska bedömningarna. På liknande sätt har brittiska företag 7 % av de europeiska tekniska bedömningarna, de brittiska tekniska bedömningsorganen har utfärdat 12 % och danska företag har 2 % av bedömningarna medan de danska bedömningsorganen har utfärdat 8 %. Italienska företag innehar däremot 8 % av de europeiska tekniska bedömningarna, medan 2 % av bedömningarna har utfärdats av italienska tekniska bedömningsorgan.

Diagram 5 – Europeiska tekniska bedömningar per land för det utfärdande tekniska organet:
Diagram 6 – Europeiska tekniska bedömningar per land för innehavaren:

3.2. Budget

3.2.1 EOTA:s finansieringsresurser

Enligt artikel 33 i byggproduktförordningen har kommissionen beviljat EOTA driftsbidrag som täcker en betydande andel (40–50 %) av organisationens kostnader, inbegripet kostnaderna för att utarbeta europeiska bedömningsdokument.

Tabell 7 – EOTA:s finansieringskällor, 2013–2018 (i euro och andel EU-finansiering):

Källa	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagna medlemsavgifter	487 321	757 308	760 681,80	665 047,14	879 917,69	886 483,01
Mottaget bidrag från kommissionen	183 790	336 612	440 000	533 133,78	570 000	550 000
Totalt	671 111	1 093 920	1 200 681,80	1 198 190,92	1 449 917,69	1 436 483,01
Andel EU-finansiering	27 %	31 %	37 %	44 %	39,31 %	38,29 %

3.2.2 Ersättning för europeiska bedömningsdokument

EOTA:s kärnverksamhet är att utarbeta europeiska bedömningsdokument, och EOTA finansierar varje ansvarigt tekniskt bedömningsorgan för detta. När det europeiska bedömningsdokumentet antas av EOTA bekräftar det ansvariga tekniska bedömningsorganet för EOTA:s sekretariat vilka tekniska bedömningsorgan som har deltagit i arbetet med att utarbeta dokumentet. De ansvariga och deltagande

tekniska bedömningsorganen fyller i en tabell med tids- och reseuppgifter som bevis för verksamhet som är berättigad till ersättning från EOTA:s medel. De tekniska bedömningsorganen fastställer internt det genomsnittliga antalet persondagar för att utarbeta europeiska bedömningsdokument, vilket varierar beroende på om bedömningsorganet var ansvarigt eller enbart deltog. Detta genomsnittliga antal persondagar motsvarar dock inte den faktiska tid som de tekniska bedömningsorganen har lagt ned på att utarbeta ett nytt europeiskt bedömningsdokument som baseras på befintliga dokument och inte kräver nya bedömningsmetoder.

De sammankallande personerna, medlemmarna i projektteamen¹⁹ och andra grupper som deltagit lämnar in en tabell till EOTA:s sekretariat med uppgifter om antalet persondagar och reseuppgifter. De sammankallande personerna ger sekretariatet en närvarolista över deltagare vid de möten som har hållits under rapporteringskvartalet.

EOTA:s ersättning per persondag beräknas beroende på de berörda tekniska bedömningsorganens ursprungsland, med hänsyn till jämförande prisnivåer för 2013 som har offentliggjorts av Eurostat.

Resekostnader ersätts för

- deltagare i möten för EOTA:s projektteam, arbetsgrupper och andra grupper,
- EOTA-tjänstemän som deltar i möten i EOTA:s styrande organ,
- styrelsemedlemmar som deltar i styrelsemöten, och
- deltagare i andra möten som är av intresse för EOTA (efter förhandsgodkännande av styrelsen).

När ett möte anordnas för ett projektteam eller en arbetsgrupp är endast en person från varje tekniskt bedömningsorgan berättigad att få sina resekostnader ersatta, inbegripet eventuella sakkunniga som deltar för det bedömningsorganets räkning.

Ett schablonbelopp på 150 euro per natt tillämpas för att täcka kostnaderna för logi och lokala transporter på platsen för mötet. Flyg- och tågbiljetter ersätts med de faktiska kostnaderna.

Fakturorna varierar kraftigt mellan de ansvariga tekniska bedömningsorganen när det gäller vilken information de innehåller om arbetstiden för att utarbeta det europeiska bedömningsdokumentet. Detta innebär att det inte går att göra en korrekt jämförelse mellan det arbete som har utförts och de tekniska bedömningsorganens ersättningsanspråk, vilket leder till bristande insyn, eftersom det inte går att göra några enkla jämförelser och analyser av de kostnader som deklarerats av olika ansvariga tekniska bedömningsorgan för att utarbeta europeiska bedömningsdokument. Kommissionen arbetar med EOTA för att öka insynen och ansvarsskyldigheten i fråga om ersättningen av dessa kostnader på grundval av den faktiska tid som har lagts på att utarbeta (eller ändra) varje europeiskt bedömningsdokument.

4. Utvärdering av EOTA:s utförande av sina uppgifter

4.1 Ändamålsenlighet

I detta avsnitt undersöker vi i vilken omfattning användningen av EOTA har bidragit till den inre marknaden för byggprodukter och i vilken utsträckning organisationen har uppnått sina särskilda mål. Här beskrivs också avsiktliga och oavsiktliga effekter.

---

¹⁹ Som utgör den operativa nivån i arbetsgrupperna.

4.1.1. Genomförande av artikel 29 i byggproduktförordningen om utseende, övervakning och utvärdering av tekniska bedömningsorgan och artikel 30 i byggproduktförordningen om kraven för tekniska bedömningsorgan:

Det tog en viss tid att inrätta de tekniska bedömningsorganen efter det att byggproduktförordningen hade trätt i kraft fullt ut. Per den 31 december 2018 hade 21 medlemsstater och tre icke-EU-länder (Schweiz, Norge och Turkiet) utsett tekniska bedömningsorgan. Det finns inga tekniska bedömningsorgan i Bulgarien, Estland, Grekland, Ungern, Lettland, Malta och Luxemburg, varför tillverkare från dessa länder måste skicka sina ansökningar till tekniska bedömningsorgan i andra länder. Detta kan tydligt påverka deras möjlighet att använda sig av EOTA som ett alternativ, om inte annat på grund av språket. Trots detta innehåser 150 europeiska tekniska bedömningar av dessa sju länder, utom Malta, som inte innehar någon alls.²⁰

Alla tekniska bedömningsorgan förväntas uppfylla kraven i tabell 2 i bilaga IV vad beträffar deras kompetens för att analysera risker, upprätta tekniska kriterier, fastställa bedömningsmetoder, bestämma den särskilda tillverkningskontrollen i fabrik, bedöma produkten och företagsledningen. När ett deltagande land nominerar ett tekniskt bedömningsorgan kontrollerar kommissionen dess kompetens genom att granska den information som lämnats av detta land i en lista med tio frågor i de riktlinjer för utvärdering av tekniska bedömningsorgan som antogs 2015²¹.

Observera att de viktigaste aktiva tekniska bedömningsorganen (utom det tyska DIBt och det österrikiska OIB) också är anmälda organ i enlighet med byggproduktförordningen. Deras ställning på marknaden förstärks alltså av att de kan erbjuda en enda kontaktpunkt för tillverkaren (genom att utfärda den europeiska tekniska bedömningen och därefter fortsätta att utföra bedömning och fortlöpande kontroll av byggproduktens prestanda).

4.1.2. Genomförande av artikel 31 i byggproduktförordningen om samordningen av tekniska bedömningsorgan

Studien har visat, framför allt på grundval av intervjuer med företrädare för tekniska bedömningsorgan och tillverkare som har fått europeiska tekniska bedömningar för sina produkter, att EOTA uppfyller det mål som anges i artikel 31.1 i byggproduktförordningen och utför alla de uppgifter som anges i artikel 31.4. Studien visar dock att det finns utrymme för förbättringar, särskilt i graden av kommunikation och samarbete mellan tekniska bedömningsorgan. En viss spänning verkar ha uppstått mellan samordning och konkurrens mellan de tekniska bedömningsorganen, vilket leder till viss överlappning och visst dubbelarbete i fråga om de tekniska bedömningsorganens produkter. I studien rekommenderas också en bättre övervakning av tidsramarna (leveranstidpunkt) och förtydligande av uppgifter inom EOTA-systemet.

4.1.3. De europeiska bedömningsdokumentens kvalitet

Innehållet i ett europeiskt bedömningsdokument fastställs i artikel 24.

EOTA har ersatt den tidigare Europeiska organisationen för tekniskt godkännande (som inrättades genom byggproduktdirektivet), och som anges i 2016 års rapport om genomförandet av byggproduktförordningen²² har paradigmskiftet från byggproduktdirektivet till byggproduktförordningen, dvs. från ”produktgodkännande” till ”prestandabedömning”, varit den största utmaningen för att utarbeta och anta europeiska bedömningsdokument.

²⁰ Grekland: 63, Ungern 31, Lettland: 21, Estland: 20, Bulgarien: 11 och Luxemburg: 4.

²¹ Återfinns på:

<https://www.eota.eu/ckfinder/userfiles/files/CPR%20Guidelines%20for%20the%20evaluation%20of%20TABs.pdf>.

²² Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG (COM(2016) 445 final, 7.7.2016).

Efter det att kommissionen antog formatet för den europeiska tekniska bedömningen 2013²³ kom EOTA och kommissionen överens om formatet för det europeiska bedömningsdokumentet 2015. Detta ledde till att de första hänvisningarna till europeiska bedömningsdokument offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* i juli 2015. År 2016 utarbetade kommissionen sedan närmare riktlinjer för formatet för bedömningsdokumentet, med utgångspunkt i den erfarenhet som samlats under dessa processer. Detta ledde till en gradvis och betydande ökning av antalet europeiska bedömningsdokument som färdigställdes varje år och sedan omnämndes i EUT, från 14 år 2015 till 63 år 2018.

Enligt det nuvarande systemet lämnar kommissionen synpunkter på innehållet i europeiska bedömningsdokument först efter det att EOTA:s tekniska råd har godkänt dem (se avsnitt 2.4.1). Kommissionen upptäcker i genomsnitt 30 problem som behöver åtgärdas i ett utkast till europeiskt bedömningsdokument som EOTA lämnar in. EOTA godtar 90 % av kommissionens synpunkter (närmare bestämt är det de tekniska bedömningsorgan som utarbetar de europeiska bedömningsdokumenten som godtar synpunkterna), vilket tyder på att det sker en begränsad kvalitetskontroll av dokumenten innan de lämnas in till kommissionen. Denna situation leder till allt större förseningar i omnämmandet av europeiska bedömningsdokument, framför allt för att korrigeringen av vissa frågor (t.ex. det exakta tillämpningsområdet, onödiga bestämmelser om produktidentifiering i europeiska bedömningsdokument, tillverkningskontroll i fabrik eller uppgifter för nationell behörig myndighet) kräver längre perioder av analys.

Kommissionen har utarbetat en checklista för att förbättra kvaliteten i de europeiska bedömningsdokument som antas av EOTA i steg 7, som de tekniska bedömningsorganen har använt sedan juni 2019.

Kommissionens synpunkter införlivas dock inte alltid systematiskt innan den första europeiska tekniska bedömningen utfärdas, vilket leder till situationer där det slutliga europeiska bedömningsdokumentet behöver revideras ytterligare, vilket återigen fördröjer omnämmandet.

4.1.4. Inriktning på särskilda produktområden

Utarbetandet av europeiska bedömningsdokument har varit inriktat på följande produktområden:

- Område 33: upphängningsfästen (29 omnämnda europeiska bedömningsdokument).
- Område 04: värmeisoleringsprodukter samt byggsatser för värmeisolering (26 omnämnda europeiska bedömningsdokument).
- Område 20: metallprodukter för konstruktionsändamål med tillbehör (21 omnämnda europeiska bedömningsdokument).
- Område 13: konstruktionsvirke/bärande element och tillbehör (19 omnämnda europeiska bedömningsdokument).
- Område 22: taktäckningar, lanterniner, takfönster och tillhörande produkter (14 omnämnda europeiska bedömningsdokument).
- Område 9: utfackningsväggar/ytterväggsbeklädnader/förseglade glaskonstruktioner (12 omnämnda europeiska bedömningsdokument).

Observera att dessa produktområden inte nödvändigtvis gäller de mest innovativa produkterna. Detta är också områden där relevanta ETA-riktlinjer utarbetades inom ramen för byggproduktdirektivet, och många av dessa europeiska bedömningsdokument är varianter på dessa ETA-riktlinjer.

---

²³ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 1062/2013, EUT L 289, 31.10.2013, s. 42. denna rättsakt grundar sig på artikel 26.3 i byggproduktförordningen.

Inom andra produktområden har färre än tio europeiska bedömningsdokument omnämnts i EUT, och för sju produktfamiljer har inga bedömningsdokument omnämnts.

4.1.5. Inriktning på särskilda tekniska bedömningsorgan

Av de 49 tekniska bedömningsorganen har endast 29 tagit emot ansökningar från tillverkare som innebär att de behöver börja utarbeta europeiska bedömningsdokument.

Som nämns ovan är det ett litet antal tekniska bedömningsorgan som arbetar väldigt aktivt med att utarbeta europeiska bedömningsdokument. Dessa är följande: DIBt, OIB och ETA-DK²⁴ (de enda tekniska bedömningsorganen för Tyskland, Österrike och Danmark), som har utarbetat 59 % av alla omnämnda europeiska bedömningsdokument.

Å andra sidan har 40 % av de tekniska bedömningsorganen inte fått in några ansökningar från tillverkare.

Det har utvecklats en viss specialisering. För vissa produktområden verkar ett visst huvudsakligt tekniskt bedömningsorgan locka merparten av tillverkarnas ansökningar. Inom produktområde 33 (upphängningsfästen) har t.ex. 25 av 40 europeiska bedömningsdokument utarbetats av DIBt (63 %), medan endast sex andra tekniska bedömningsorgan har utarbetat europeiska bedömningsdokument (37 %) inom detta produktområde.

På liknande sätt verkar tillverkare ha en tendens att lämna in sin ansökan om en europeisk teknisk bedömning till det tekniska bedömningsorgan som har utarbetat det relevanta europeiska bedömningsdokumentet, kanske på grund av att det handlar om förtroende. Specialiseringen i fråga om europeiska bedömningsdokument avspeglas alltså i de tekniska bedömningarna, där t.ex. DIBt, OIB och ETA-DK har utfärdat 39 % av de europeiska tekniska bedömningarna. Danmark med ETA-DK står för 8 % av de europeiska bedömningsdokumenten och 8 % av de europeiska tekniska bedömningarna, och Österrike med OIB står för 6 % av de europeiska bedömningsdokumenten och de europeiska tekniska bedömningarna.

Detta tyder på att tekniska bedömningsorgan som utarbetar europeiska bedömningsdokument kan ha en konkurrensfördel på marknaden för europeiska tekniska bedömningar.

Tyskland och Tjeckien följer dock inte samma mönster. Det tyska DIBt har utarbetat 38 % av de europeiska bedömningsdokumenten, men endast 26 % av de europeiska tekniska bedömningarna innehas av tyska tillverkare. En tredjedel av dem har utfärdats av tekniska bedömningsorgan från andra länder, vilket kan tyda på att DIBt:s kunder tenderar att lämna in sina ansökningar till andra tekniska bedömningsorgan när de måste täcka kostnaderna. Motsatsen gäller i fallet med Tjeckien och TZUS med en andel på 5,6 % av de europeiska bedömningsdokumenten och 14 % av de europeiska tekniska bedömningarna, vilket visar att TZUS kanske lockar kunder från andra länder för utfärdandet av tekniska bedömningar.

4.1.6. Inriktning på europeiska bedömningsdokument och tekniska bedömningar som baseras på tidigare ETA-riktlinjer

Som anges i avsnitt 3.1.3 är de utfärdade europeiska tekniska bedömningarna koncentrerade till enbart ett fåtal produktområden, där två tredjedelar av de 6 240 europeiska tekniska bedömningarna tillhör endast tre områden. Mer än 85 % av de europeiska tekniska bedömningar som har utfärdats inom dessa tre produktområden baseras på användning av ETA-riktlinjer som europeiska bedömningsdokument, eller på europeiska bedömningsdokument som omvandlar ETA-riktlinjer.

---

²⁴ ETA-Danmark.

Dessutom utgör sex ETA-riktlinjer²⁵, tillsammans med deras omvandling till europeiska bedömningsdokument, grunden för ca 60 % av alla utfärdade europeiska tekniska bedömningar.

Som anges i avsnitt 2.4.2 innebar övergången från byggproduktdirektivet till byggproduktförordningen tillsammans med den tekniska utvecklingen av bedömningsområden att ETA-riktlinjer och ETA-förfaranden måste omvandlas till europeiska bedömningsdokument. I dag baseras 91 % av de europeiska tekniska bedömningar som har utfärdats enligt byggproduktförordningen på dokument som härrör från tiden med byggproduktdirektivet.

4.1.7. Mångfaldigande av europeiska bedömningsdokument och europeiska tekniska bedömningar

I ett antal fall utarbetas flera europeiska bedömningsdokument parallellt för samma typer av produkter (t.ex. för fästdon av förbandstyp). Om dessa parallella europeiska bedömningsdokument skulle antas skulle detta skapa allvarliga svårigheter för konkurrerande produkter, förvirring om den deklarerade prestandan och förvirring för produktanvändaren. Detta mångfaldigande av europeiska bedömningsdokument innebär dessutom att EOTA:s och kommissionens resurser, både ekonomiska och mänskliga, inte används optimalt.

Ibland är denna metod motiverad på grundval av bestämmelserna om konfidentialitet i artikel 20.1 c och bilaga II till byggproduktförordningen för ”skyddet av affärshemligheter och konfidentialitet”. När de europeiska bedömningsdokumenten har antagits blir de dock harmoniserade tekniska specifikationer med direkta och europaomfattande konsekvenser för konkurrensen om och saluföringen av de berörda byggprodukterna. Bestämmelser om konfidentialitet beaktas därför tillsammans med andra avgörande principer som kan hotas av en blind tillämpning. Riktlinjer för förfarandet för att utarbeta europeiska bedömningsdokument för att undvika att de mångfaldigas när det inte är motiverat och samtidigt säkerställa att konfidentialiteten skyddas diskuteras just nu med medlemsstaterna och EOTA.

En enda ETA-riktlinje står för 24 % av alla utfärdade europeiska tekniska bedömningar (1 490) (ETAG 001 används som europeiskt bedömningsdokument och dess tillhörande omvandlingar som europeiskt bedömningsdokument). Tretton europeiska bedömningsdokument (för ETA-riktlinjer som används som europeiska bedömningsdokument) har vart och ett legat till grund för mer än 100 europeiska tekniska bedömningar, 49 europeiska bedömningsdokument har vart och ett legat till grund för mindre än 100 europeiska tekniska bedömningar och resten har legat till grund för mindre än 10 europeiska tekniska bedömningar.

Vissa produkter som finns på marknaden just nu täcks dessutom av två europeiska tekniska bedömningar, vilket är fallet med ett injekteringssystem som tillhör produktområdet för upphängningsfästen (område 33) för vilket en första europeisk teknisk bedömning har utfärdats baserat på ETAG 001-5 som har använts som europeiskt bedömningsdokument, och därefter har en andra europeisk teknisk bedömning utfärdats på grundval av EAD 331522-00-0601 (endast antagen) med ett något annat tillämpningsområde.

4.1.8. Hinder för små och medelstora företag

Den möjlighet att använda EOTA för att få CE-märkning som erbjuds tillverkarna har ett pris. Företagen behöver inte täcka några kostnader för utarbetandet av europeiska bedömningsdokument, men de betalar avgifter till de tekniska bedömningsorganen för att få tekniska bedömningar utfärdade. Dessa avgifter kan vara betydande (24 000–36 000 euro – läs mer om detta i avsnitt 4.2.3 om effektivitet), och ibland kommer investeringen inte att betala sig i form av ökad efterfrågan på marknaden. Dessutom har tillverkaren ingen garanti för att det europeiska bedömningsdokument som

---

²⁵ ETAG 001, ETAG 004, ETAG 026, ETAG 005, ETAG 015, ETAG 029.

tillverkarens europeiska tekniska bedömning baseras på inte kommer att ersättas när som helst av en nyare version efter någon annan tillverkarens begäran om några ändringar, vilket kan leda till ytterligare kostnader.

Att få den typen av kostnader och ta sådana risker är besvärligt för små och medelstora företag, särskilt när det gäller europeiska bedömningsdokument som omvandlar ETA-riktlinjer, eftersom de motsvarar den största andelen europeiska tekniska bedömningar och därmed flest berörda tillverkare.

Ett litet antal av svaren från de tillverkare som intervjuades i studien tydde på att möjligheten att använda EOTA för att få CE-märkning kanske används av större tillverkare på ett sätt som ger dem en konkurrensfördel jämfört med konkurrenterna.²⁶

4.1.9. EOTA:s och de tekniska bedömningsorganens resultat i fråga om utfärdande av europeiska bedömningsdokument och europeiska tekniska bedömningar:

Formatet för europeiska tekniska bedömningar antogs i oktober 2013, och formatet för de europeiska bedömningsdokumenten färdigställdes i mars 2015. Trots dessa tidiga resultat har den överväldigande majoriteten av europeiska bedömningsdokument inte färdigställts inom de tidsfrister som anges i bilaga II.

Ett it-verktyg håller på att utvecklas för att förbättra informationsutbytet mellan EOTA och kommissionen (för att informera om tidsfrister, registrera alla slutförda steg i utarbetandet av europeiska bedömningsdokument, informera om eventuella förseningar osv.) och för att uppdatera Nando-databasen automatiskt²⁷ när ett europeiskt bedömningsdokument omnämns.

Enligt det förfarande som anges i bilaga II till byggproduktförordningen och till följd av den undantagslösa skyldighet som anges i artikel 4.1 kan det vara motiverat att bevilja en CE-märkning för en produkt baserat på ett europeiskt bedömningsdokument som ännu inte har omnämnts. Lagstiftarnas avsikt var att ge möjlighet att justera utkastet till europeiskt bedömningsdokument efter det att den första europeiska tekniska bedömningen hade utfärdats och undvika att fördröja tekniska bedömningsförfaranden för andra efterföljande tillverkare. I de fall då det europeiska bedömningsdokumentet avvisas och inte omnämns kan giltigheten hos den prestandadeklaration och CE-märkning som baseras på den utfärdade tekniska bedömningen komma att ifrågasättas. Detta berör 70 europeiska tekniska bedömningar och 31 europeiska bedömningsdokument (inbegripet framför allt 18 europeiska tekniska bedömningar som har utfärdats av sex olika tekniska bedömningsorgan utifrån ett enda antaget europeiskt bedömningsdokument som härrör från omvandlingen av ett ETA-förfarande). Det betyder att produkter har fått CE-märkning och har släppts ut på marknaden baserat på ett europeiskt bedömningsdokument som fortfarande behöver förbättras för att kunna omnämnas i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Även om tillverkarna inte har någon direkt rättslig skyldighet att uppdatera sin europeiska tekniska bedömning och CE-märkning efter revideringen av ett europeiskt bedömningsdokument, tenderar detta tryck att tvinga tillverkarna att göra detta. Om ett nytt europeiskt bedömningsdokument som ersätter det föregående (eller omvandlar en ETA-riktlinje) innehåller väsentligt ändrade bedömningsmetoder leder detta dessutom till en skyldighet att utfärda en ny europeisk teknisk bedömning.

---

²⁶ Se studien, s. 44.

²⁷ Databasen Nando (New Approach Notified and Designated Organisations Information System) är utformad som en webbplats där tillverkare kan söka efter ett anmält organ för sina produkter. Nando används också för EOTA-ändamål, dvs. för att registrera de europeiska bedömningsdokument som omnämns i EUT och de tekniska bedömningsorgan som utses av medlemsstaterna.

Studien pekar på att bilaga II behöver ändras så att den speglar de faktiska ansvarsområden och tidsramar som krävs för att utarbeta europeiska bedömningsdokument och få dem omnämnda i *Europeiska unionens officiella tidning*.²⁸

Det förhållandevis stora antal europeiska bedömningsdokument som har avvisats eller väntar på omnämnande beror dock till största delen på EOTA:s brist på lämplig kvalitetskontroll. Den interna tekniska och rättsliga kapacitet som EOTA har åtagit sig att upprätta, tillsammans med den nya checklistan för att kontrollera kvaliteten hos europeiska bedömningsdokument i steg 7, väntas förbättra kvaliteten i utkast till europeiska bedömningsdokument avsevärt och även öka antalet omnämmanden betydligt, vilket även skulle korta tidsåtgången. En sådan förbättring skulle också vara avgörande för att minska mångfaldigandet av europeiska bedömningsdokument (se avsnitt 4.1.7).

4.2 Effektivitet

I detta avsnitt görs en bedömning av om de förväntade resultaten och effekterna har uppnåtts till skäliga/proportionerliga kostnader.

4.2.1. Kostnader för kommissionen

För kommissionens del utgörs kostnaderna av det årliga bidraget till EOTA och kostnaderna för kommissionens avdelningars insatser i arbetet med de europeiska bedömningsdokumenten i form av personal och stöd (särskilda konsulter). Dessa kostnader är specifika för byggproduktförordningen eftersom annan lagstiftning om den inre marknaden inte erbjuder några sådana alternativa vägar för standardisering.

Sedan 2016 har bidraget till EOTA varit förhållandevis stabilt: 550 000 euro 2016, 570 000 euro 2017²⁹ och 550 000 euro 2018. Sextiofem europeiska bedömningsdokument omnämndes 2016, 70 år 2017 och 63 år 2018, vilket ger en vägledande kvot per bedömningsdokument på mellan 8 143 euro 2017 och 8 730 euro 2018. Som redan påpekats omfattar EOTA:s budget fyra olika arbetspaket. Det som medför de största kostnaderna är sekretariatet, följt av utarbetandet av europeiska bedömningsdokument (som motsvarade 34–49 % av budgeten 2016–2018), möten och stödverksamhet.

Personalresurser som används av kommissionen för att övervaka EOTA motsvarar ungefär 1,5 heltidsekvivalenter. Detta har legat stabilt trots det ökande antalet europeiska bedömningsdokument som EOTA har antagit sedan 2014 (från 24 år 2014 till 93 år 2018) och trots att de europeiska bedömningsdokument som EOTA antar fortsätter att kräva en betydande mängd tekniska och juridiska synpunkter från kommissionen.

Den berörda avdelningen vid kommissionen har också anlitat en konsult för att granska kvaliteten i de utkast till europeiska bedömningsdokument som EOTA föreslår och på så sätt minska de interna insatserna (detta stöd har uppgått till 120 000 euro per år sedan 2014).

Stödstudien har visat att det finns ett behov av att knyta bidragsöverenskommelsen bättre till målen för byggproduktförordningen och att förstärka systemen för att kontrollera EOTA:s finansiering, finansieringen av utarbetandet av europeiska bedömningsdokument och finansieringen av tekniska bedömningsorgan.

Kommissionen har uppmanat EOTA att utveckla ett gemensamt faktureringsystem för tekniska bedömningsorgan så att de verkliga kostnaderna för att utarbeta varje europeiskt bedömningsdokument speglas i de fakturor som de tekniska bedömningsorganen skickar till EOTA. EOTA har också åtagit sig att använda ett mer realistiskt och tillförlitligt system för att ge tekniska

---

²⁸ Se studien, s. 82.

²⁹ Källa: EC Financial transparency system http://ec.europa.eu/budget/fts/index_en.htm.

bedömningsorgan ersättning för att utarbeta/ändra europeiska bedömningsdokument baserat på det faktiska arbete som har utförts i varje enskilt fall.

4.2.2. Extern effektivitet

När det gäller kostnadseffektiviteten för tillverkare som tar stöd av EOTA uppgav 22 av de 26 tillverkare som intervjuades i studien (alla EOTA:s kunder) att kommersiella vinster uppväger kostnaderna för överensstämmelse i hög eller mycket hög grad (för tolv av dem), i medelhög grad (för fyra av dem) eller i liten eller mycket liten grad (för fyra av dem).³⁰ I allmänhet anser EOTA:s kunder att tiden för att utfärda europeiska bedömningsdokument och europeiska tekniska bedömningar kan kortas (enligt deras svar tar det i genomsnitt 16,3 månader att anta europeiska bedömningsdokument), och de klagar på ”förseningar i utsläppandet på marknaden” trots de förbättringar som har skett sedan byggproduktdirektivets dagar. Detta står sig dock ändå mycket väl jämfört med hur lång tid det tar att utarbeta en harmoniserad europeisk standard.

Baserat på uppgifter om produktomsättning från nio kunder till EOTA konstaterades i studien att den ekonomiska avkastningen på produktförsäljning på den inre marknaden uppväger kostnaderna för överensstämmelse med en europeisk teknisk bedömning med ett kostnads–nyttoförhållande på 443 till 1. Denna beräkning baseras på en de nio tillverkarnas övergripande beräkning av produktintäkterna till 157 miljoner euro. Eftersom detta urval är så litet finns det dock starka förbehåll mot representativiteten hos sådana kvantitativa resultat, och inga andra bevis finns tillgängliga.

När det gäller tillverkarnas totala kostnader för att erhålla en europeisk teknisk bedömning beräknas de i studien uppgå till ett intervall mellan 40 000 och 52 000 euro.³¹ Den största kostnaden utgörs av det tekniska bedömningsorganets avgift, som varierar mellan 24 500 euro och 36 000 euro (och två företag som anger avgifter på 150 000 euro eller mer).³²

Av de 35 tillverkare (samtliga kunder till EOTA) som intervjuades i studien svarade 26 ja på frågan om de kunde tänka sig att ansöka om en europeisk teknisk bedömning igen i framtiden.

4.3 Relevans

Relevans handlar om huruvida målen för användningen av EOTA (och av EOTA och tekniska bedömningsorgan) stämmer överens med tillverkarnas och marknadens behov.

I byggproduktförordningen finns ingen uttrycklig hänvisning till innovation som ett mål för EOTA, men förfarandet för europeiska bedömningsdokument är inriktat på innovativa eller nya produkter som på grund av standardiseringsförfarandenas längd inte kan omfattas av harmoniserade standarder. Enligt kommissionens bidragsöverenskommelser är en förväntad effekt av förfarandet för europeiska bedömningsdokument att tillverkare ska få möjlighet att anbringa CE-märkning på ”nya och ofta innovativa byggprodukter”. I EOTA:s stadgar anges att organisationens skyldigheter omfattar en bredare verksamhet i fråga om att ”släppa ut på marknaden och använda byggprodukter och förenkla innovation inom byggbranschen”.

Enligt stödstudien anser de tekniska bedömningsorganen och deras kunder att EOTA är relevant. De menar att eftersom standardiseringen inte omfattar och inte är lämplig för alla produkter är det lämpligt att använda EOTA, särskilt för helt nya och verkligt innovativa produkter, vilket ofta beskrivs som kärnan i EOTA:s verksamhet. Av de 26 tekniska bedömningsorgan som tillfrågades i vilken

---

³⁰ De övriga två som svarade på frågorna angav ingen grad.

³¹ Det lägsta antagandet baseras på det urval av nio företag som lämnade uppgifter om produktomsättning, det högsta på de 45 företag som intervjuades.

³² Andra kostnader är den fabriksrevision som ska göras första året (11 233 euro i genomsnitt) och personalresurserna (mellan 4 822 och 6 944 euro).

omfattning EOTA:s mål tillgodoser deras behov svarade 19 ”helt och hållet” och fyra ”för det mesta”. Av de 37 tillverkare som fick samma fråga svarade 20 ”helt och hållet” och 11 ”för det mesta”.

Det gick dock inte att ta fram några bevis som kunde visa vilken inverkan EOTA skulle kunna få på innovation inom byggbranschen.

Relativt sett täcker användningen av EOTA inte lika många byggprodukter som de som omfattas av standardisering. Antalet utfärdade europeiska tekniska bedömningar är betydligt mycket mindre än antalet intyg som utfärdats under samma tidsperiod på grundval av harmoniserade standarder. Det fanns 6 240 europeiska tekniska bedömningar den 31 december 2018, medan miljontals intyg utfärdas varje år.

Det bör upprepas att den överväldigande majoriteten av de europeiska bedömningsdokumenten inte har utarbetats för helt nya och verkligt innovativa produkter. Till och med de tekniska bedömningsorgan som deltog i studien uttryckte tvivel på antalet verkligt innovativa produkter, som de ansåg utgjorde en mindre andel än de 9 % europeiska bedömningsdokument som framställts utifrån ”nya” produkter i stället för på grundval av dokument som baserats på byggproduktdirektivet (europeiska bedömningsdokument som omvandlar ETA-riktlinjer eller ETA-förfaranden).

I verkligheten ansöker tillverkarna oftast om en europeisk teknisk bedömning för att anbringa CE-märkning på produkter som ofta används i byggverksamhet och för vilka det visserligen finns en harmoniserad standard tillgänglig, men tillverkaren vill deklarerera en väsentlig egenskap eller avsedd användning som inte omfattas av den harmoniserade standarden. Därför kan användningen av EOTA betraktas som ett sätt för tillverkare att få en marknadsfördel av att ha en CE-märkning på sina produkter.

Som konstateras ovan finns en tendens att utarbeta nya europeiska bedömningsdokument i stället för att ändra befintliga, vilket leder till ett antal europeiska bedömningsdokument som ligger mycket nära varandra i räckvidd. Följaktligen släpps produkter ut på marknaden med två prestandadeklarationer baserade på två europeiska tekniska bedömningar (t.ex. för att de omfattar två olika avsedda användningsområden), vilket definitivt inte är syftet med att använda EOTA som alternativ.

Slutligen har studien visat att EOTA inte lägger tillräcklig vikt vid att stödja CE-märkning av innovativa produkter, vilket pekar på behovet av att ge stöd till tekniska bedömningsorgan och av en tydlig vägledning för tillverkare via europeiska branschorganisationer om europeiska bedömningsdokument och innovation.

4.4 Samstämmighet

I detta avsnitt bedöms den interna samstämmigheten i EOTA:s system och dess samstämmighet med systemet för byggproduktförordningen som helhet.

EOTA stöder samordning mellan tekniska bedömningsorgan och utarbetandet av standardiserade europeiska bedömningsdokument, och standardiserade europeiska tekniska bedömningar har framför allt bidragit till att skapa enhetlighet internt.

Graden av verksamhet varierar dock kraftigt mellan de tekniska bedömningsorganen, och studien har konstaterat att det skulle gå att öka samstämmigheten genom att ta fram bästa metoder. Som konstaterades ovan bidrar det bristande samarbetet mellan tekniska bedömningsorgan till ett oberättigat mångfaldigande av europeiska bedömningsdokument och europeiska tekniska bedömningar, vilket är till nackdel för de flesta tillverkare och förvirrande för användarna.

Vad beträffar intern samstämmighet för byggproduktförordningens system som helhet utgör EOTA ett komplement till de harmoniserade europeiska standarder som utvecklas av Europeiska standardiseringsorganisationen (CEN). Ett antal ytterligare överväganden bör ändå tas med som komplement till denna analys:

För det första tyder indirekta bevis på att den stora användningen av EOTA beror på de bristfälliga resultaten hos den huvudsakliga standardiseringsgången, framför allt eftersom EOTA bidrar till att överbrygga det avstånd som uppstår till följd av avsaknaden av eller brister hos fullständigt harmoniserade standarder, framför allt för byggprodukter med små marknadsandelar eller ”icke-standardiserade” produkter enligt studien. Detta verkar bekräftas av att antalet europeiska bedömningsdokument och europeiska tekniska bedömningar fortsätter att öka och, framför allt, av det ibland mycket stora antal europeiska tekniska bedömningar som utfärdas på grundval av samma europeiska bedömningsdokument för vissa specifika produktområden.

För det andra var ett av de viktigaste skälen till att denna alternativa väg för standardisering öppnades att göra det möjligt att snabbare släppa ut innovativa byggprodukter på marknaden. Den dominerande användningen av grunddokument med innehåll som härrör från tiden med byggproduktdirektivet, koncentrationen av europeiska tekniska bedömningar till ett begränsat antal produktområden och den konstaterade avsaknaden av disruptiva innovativa produkter bland dem som har en europeisk teknisk bedömning tyder på att EOTA inte används (eller enbart används mycket marginellt) för att stödja detta.

Att europeiska bedömningsdokument har ett stort antal europeiska tekniska bedömningar som dessutom har tillämpats på marknaden under långa perioder (som ETA-riktlinjer och europeiska tekniska bedömningar) tyder på att det finns en stabilitet som borde leda till att man överväger att utveckla en harmoniserad standard.

I stödstudien tillfrågades 26 tekniska bedömningsorgan om det skulle vara någon fördel med att utveckla vissa europeiska bedömningsdokument till harmoniserade standarder. Tolv svarade ”nej”, fyra svarade ”ja” och tio svarade ”vet ej”. Av de 39 tillverkare som fick samma fråga (samtliga kunder till EOTA och hade eller efterfrågade en europeisk teknisk bedömning), svarade elva ”ja”, tolv svarade ”nej” och sexton svarade ”vet ej”.³³

4.5 Mervärde för EU

För att bedöma mervärdet för EU med EOTA måste vi överväga huruvida åtgärder på medlemsstatsnivå kunde ha gett liknande eller bättre resultat och effekter.

Studien visar att de tekniska bedömningsorganen i allmänhet erkänner EOTA:s mervärde för deras verksamhet även om de menar att mervärdet skulle kunna ökas genom bättre ändamålsenlighet och effektivitet.

När det gäller EOTA-metodens EU-mervärde för byggproduktförordningssystemet kunde de tillverkare som intervjuades för studien inte lämna slutgiltiga uppgifter om vilka kostnader och tidsramar som alternativa nationella förfaranden skulle medföra. Utan möjligheten att använda EOTA skulle dock ömsesidigt erkännande tillämpas. Detta skulle mycket väl kunna innebära förseningar och ökande kostnader för att släppa ut byggprodukter på marknader i flera medlemsstater, vilket skulle försvåra tillträdet till den inre marknaden. Den största fördelen med EOTA är möjligheten att bevilja CE-märkning för produkter även utan harmoniserade standarder.

Tillverkarna har också lyft fram oväntade fördelar i utrikeshandeln, där CE-märkning verkar betraktas som en kvalitetsmärkning, oavsett om märkningen baseras på harmoniserade standarder eller på europeiska bedömningsdokument. Detta är t.ex. fallet för upphängningsfästen (produktområde 33) som tillverkas i Europa och vars tillverkare har en konkurrensfördel jämfört med konkurrenterna från tredjeländer.

---

³³ Se studien, s. 58.

Slutligen har vissa ETA-riktlinjer eller europeiska bedömningsdokument³⁴ antagits som tekniska föreskrifter av flera tredjeländer, vilket ger europeiska företag en stor konkurrensfördel på den internationella marknaden.

5. Slutsatser

Samtliga de sju uppgifter som anges i artikel 31.4 i byggproduktförordningen och som tas upp i denna rapport har enligt bevis uppfyllts³⁵, och det är motiverat med finansiellt stöd från EU.

För den undersökta perioden har möjligheten att använda EOTA underlättat omställningen från byggproduktdirektivet till byggproduktförordningen genom att erbjuda den flexibilitet som behövs.

Det har dock även upptäckts ett antal strukturella problem:

- EOTA används av ett begränsat antal företag som tillverkar byggprodukter. Dessutom visar det sig att EOTA:s verksamhet har en mycket snäv täckning inom de tre möjliga dimensionerna (produktområden, geografisk fördelning och deltagande tekniska bedömningsorgan), och det finns inga tecken på att denna situation håller på att förbättras.
- Möjligheten att använda EOTA var i först hand avsedd att underlätta ett snabbare utsläppande på marknaden av innovativa produkter, men den överväldigande majoriteten av de europeiska tekniska bedömningarna gäller inte innovativa produkter utan produkter som redan finns på marknaden.
- Indirekta bevis tyder dessutom starkt på att EOTA framför allt har gynnats av brister i standardiseringssystemet. Vissa europeiska bedömningsdokument kan till och med betraktas som standarder som har utarbetats med alternativa metoder. Detta är särskilt uppenbart inom området för upphängningsfästen där en ETA-riktlinje (i dag omvandlad till ett europeiskt bedömningsdokument) har legat till grund för 25 % av alla europeiska tekniska bedömningar.
- Kostnaderna för att utarbeta europeiska bedömningsdokument är stora, och det är även de avgifter som tillverkare måste betala för att få en europeisk teknisk bedömning. Detta alternativ är alltså fortfarande dyrt och inte fördelaktigt för små och medelstora företag.

Övriga områden för förbättring i förvaltningen av EOTA:

- Konkurrensen mellan tekniska bedömningsorgan är begränsad till följd av avsaknaden av överföring av bedömningskunnskap eller utbyte av bästa metoder, vilket till viss del begränsar möjligheten för fler tekniska bedömningsorgan att delta.
- Samordningen av förfaranden i samband med mångfaldigande av europeiska bedömningsdokument och europeiska tekniska bedömningar och den bristande kvalitetskontrollen av interna utkast till europeiska bedömningsdokument leder till en mängd kontrollförfaranden mellan kommissionen och EOTA, vilket bidrar starkt till förseningar i det slutliga antagandet och omnämmandet av europeiska bedömningsdokument i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Om det skulle läggas fram något förslag om revidering av byggproduktförordningen och av det harmoniseringssystem som är tillämpligt på byggprodukter bör EOTA:s roll och möjligheten att använda EOTA granskas grundligt inom ramen för de harmoniserade tekniska specifikationer som står

---

³⁴ ETAG 001 används t.ex. som grund för de tekniska specifikationerna i Australien, Nya Zeeland, Förenta staterna och Kanada.

³⁵ EOTA har inte lämnat några kommentarer om att ett tekniskt bedömningsorgan inte fullgör sina uppdrag, men det finns heller inga belägg för att organisationen borde ha gjort det.

i centrum för byggproduktförordningen och anpassas efter de slutsatser som läggs fram i utvärderingen av byggproduktförordningen³⁶.

---

³⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG, SWD(2019) 1770.

Bilaga**Produktområden (källa: Bilaga IV till byggproduktförordningen)**

Områdeskod	Produktområden
1	Förtillverkade produkter av normalbetong, lättbetong och autoklaverad lättbetong.
2	Dörrar, fönster, luckor, grindar och därtill hörande byggnadsbeslag.
3	Membran, inklusive membran som anbringas flytande och byggsatser (för vatten- och/eller ångspärr).
4	Värmeisoleringsprodukter. Sammansatta byggsatser/system för värmeisolering.
5	Bärande lager. Tappar för konstruktionsfogar.
6	Skorstenar, rökkanaler och specialprodukter.
7	Byggprodukter i gips.
8	Geotextilier, geomembran och relaterade produkter.
9	Utfackningsväggar/ytterväggsbeklädnader/förseglande glaskonstruktioner.
10	Fasta brandsläckningssystem (brandalarm/branddetektor, fast utrustning för brandbekämpning, brand- och rökkontroll samt explosionsdämpande produkter).
11	Sanitär utrustning.
12	Vägbyggnadsutrustning: vägutrustning.
13	Konstruktionsvirke/bärande element och tillbehör.
14	Träbaserade skivor och element.
15	Cement, byggkalk och andra hydrauliska bindemedel.
16	Stål för slak- och spännarmering av betong (och tillbehör). System för efterspanning.
17	Murverk och tillhörande produkter. Murverkselement, bruk och tillbehör.
18	Byggprodukter för avloppsvatten.
19	Golv- och markbeläggningar.
20	Metallprodukter för konstruktionsändamål med tillbehör.
21	In- och utvändiga ytskikt på väggar och innertak. Byggsatser för interna skiljeväggar.
22	Taktäckningar, lanterniner, takfönster och tillhörande produkter. Takbyggsatser.
23	Vägbyggnadsprodukter.
24	Aggregat.
25	Lim för byggnadsändamål.
26	Produkter som hör samman med betong, bruk och injekteringsbruk.
27	Anordningar för uppvärmning av utrymmen.
28	Rör, tankar och tillbehör som inte kommer i kontakt med vatten för mänsklig förbrukning.
29	Byggprodukter som kommer i kontakt med vatten för mänsklig förbrukning.
30	Planglas, mönsterglas och glasblocksprodukter.
31	Elledningar och kontroll- och kommunikationskablar.
32	Tätningmaterial för fogar.
33	Upphångningsfästen.
34	Byggsatser, byggenheter, prefabricerade element.
35	Brandavskiljande, brandtätande och brandskyddande produkter. Brandhämmande produkter.